

Розділ перший

Вівторковий вечірній клуб

— Нерозгадані таємниці...

Реймонд Вест випустив із рота хмару диму й повторив ці слова з відтінком такої собі самовдоволеної втіхи:

— Нерозгадані таємниці...

Він озирнувся довкола з помітним схваленням. То була старовинна кімната з широкими чорними сволюками під стелею, обставлена гарними, поважного віку меблями, що їй пасували. Це й стало причиною схвального погляду Реймонда Веста. Письменник за фахом, він любляв, щоб атмосфера навколо нього була бездоганною. Будинок тітки Джейн завжди йому подобався з огляду на облаштування, що цілком відповідало її особистості. Він подивився в бік каміна, де вона сиділа, випроставшись на великому стільці свого діда. Міс Марпл була в сукні з чорної парчі, сильно завуженій у талії. Брабантське мереживо хвилями спадало на корсаж. На руках були чорні мереживні рукавички, а капелюшок із чорного мережива накривав

високу копицю її сніжно-білого волосся. Вона плела — щось біле, м'яке й пухнасте. Її побляклі блакитні очі, лагідні й добрі, дивилися на небожа та його гостей із виразом поблажливої втіхи. Спочатку вони зупинилися на самому Реймонді з його сором'язливо-чемною зовнішністю, потім — на Джойс Лампріер, художниці з коротко підстриженим чорним волоссям і незвичайними брунатно-зеленими очима, потім — на елегантній постаті сера Генрі Клітерінга. У кімнаті було ще двоє людей: доктор Пендер, уже літній священник, котрий служив у цій парафії, та містер Петерік, адвокат, сухенький чоловічок в окулярах, що дивився понад їхніми скельцями, а не крізь них. Міс Марпл приділила всім цим людям трішечки уваги й повернулася до свого плетіння з лагідною усмішкою на вустах.

Містер Петерік коротко й сухо кахикнув — це було звичайною передмовою до його реплік.

— Що ви хочете цим сказати, Реймонде? Нерозгадані таємниці? І до чого тут вони?

— Вони тут ні до чого, — сказала Джойс Лампріер. — Реймонд просто полюбляє чути звуки слів, а надто коли їх сам промовляє.

Реймонд Вест подивився на неї докірливим поглядом, який змусив її відкинути назад голову й засміятися.

— Він пустопорожній балакун, ви зі мною згодні, міс Марпл? — запитала вона. — Адже ви знаєте його краще, ніж хтось інший.

Міс Марпл відповіла їй лагідною усмішкою, однак не сказала нічого.

— Саме життя — нерозгадана таємниця, — поважно промовив священник.

Реймонд випростався на стільці й відкинув свою сигарку імпульсивним жестом.

— Я зовсім не те мав на увазі. Не філософію, — сказав він. — Я думав про факти буденного й прозаїчного життя, про події, які відбуваються, однак ніхто не здатний їх пояснити.

— Я розумію, що ти хотів сказати, любий, — озвалася міс Марпл. — Наприклад, учора вранці в місіс Карутерс трапилась дуже дивна подія. Вона купила дві баночки добірних креветок у крамниці Еліота. Після цього заходила ще до двох крамниць, а коли прийшла додому, то виявила, що креветок у неї немає. Вона відвідала обидві крамниці, куди заходила, коли верталась додому, але креветки зникли, не лишивши по собі жодного сліду. Хіба не дивна подія?

— Досить підозріла історія, — зауважив сер Генрі Клітерінг із найсерйознішим виразом обличчя.

— Існує, звісно, кілька можливих пояснень, — сказала міс Марпл, і її щокі злегка порожевіли від збудження. — Наприклад, хтось інший...

— Моя любя тітонько, — зауважив Реймонд Вест із легкою іронією, — я не мав на увазі такі повсякденні сільські події. Я думав про вбивства та про зникнення людей — факти, про які сер Генрі міг би дещо нам розповісти, якби захотів.

— Але я ніколи не розповідаю про речі, що стосуються моєї служби, — скромно зауважив сер Генрі. — Ні, про це я не розповідаю ніколи.

Сер Генрі Клітерінг донедавна служив комісаром у Скотленд-Ярді.

— Думаю, чимало вбивств і всіляких злочинів так ніколи й не було розкрито поліцією, — сказала Джейс Лампріер.

— Як на мене, то це очевидний факт, — погодився містер Петерік.

— Хотів би я знати, — сказав Реймонд Вест, — чиї мізки досягають найбільших успіхів у розгадуванні таємниць? У мене завжди таке відчуття, що пересічним поліційним детективам бракує фантазії та уяви.

— Це погляд дилетанта, — сухо кинув сер Генрі.

— Вам потрібно створити комітет, який надавав би їм допомогу, — сказала Джейс, усміхаючись. — Адже письменникам якраз не бракує ані психології, ані уяви.

І вона кинула на Реймонда іронічний погляд, однак той залишився серйозним.

— Мистецтво письменника допомагає проникати в людську сутність, — зауважив він. — Гадаю, письменник здатний бачити мотиви, що їх пересічна людина зазвичай не помічає.

— Я знаю, любий, — утрутилася до розмови міс Марпл, — що твої книжки дуже розумні. Але невже ти думаєш, ніби люди справді такі непривабливі, якими ти їх зображуєш?

— Моя любя тітонько, — лагідно відповів їй Реймонд, — зберігай свою віру. Боронь боже, щоб я похитнув її так чи інак.

— Я мала на увазі, — промовила міс Марпл, трохи наморщивши лоба, бо саме рахувала петлі на своєму плетиві, — що більшість людей не здаються мені ані поганими, ані добрими, а лише, щоб ти знав, дурними й безмозкими.

Містер Петерік знову коротко й сухо кахикнув.

— А вам не здається, Реймонде, — сказав він, — що ви надаєте уяві надто великої ваги? Уява — дуже небезпечна річ, і нам, адвокатам, це аж надто добре відомо. Зуміти відшукати докази й неупереджено їх просіяти, зібрати факти й розглянути їх як факти — це, як на мене, єдиний логічно виправданий метод, який може відкрити нам істину. Хочу також додати, що в моїй практиці лише він провадив мене до успіху.

— Даруйте! — вигукнула Джейс, відкинувши назад голову та струснувши своїм чорним волоссям. —

Ладна закластись, що перемогла б усіх вас у цій грі. Адже я не лише жінка — бо хоч би що ви там казали, а жінки обдаровані інтуїцією, яка їй не снилася вам, чоловікам, — я ще й художниця. Я здатна бачити те, чого ви не бачите. А крім того, як художниці, мені ще їй довелося поштовхатися серед людей усіх видів та різновидів. Боюся, навіть наша люба міс Марпл не знає життя так добре, як його знаю я.

— Життя, як ви уявляєте його собі, я, може, їй справді не знаю, люба, — сказала міс Марпл. — Але їй у наших селах часом трапляються події сумні й трагічні.

— Можна їй мені втрутитись до розмови? — по-сміхнувшись, запитав доктор Пендер. — Нині стало модним принижувати священство, я знаю, але нам доводиться багато чого чути, і нам відомі такі риси людської вдачі, які для зовнішнього світу — закрита книга.

— Мені здається, — сказала Джойс, — сьогодні в нас тут зібралася вельми авторитетна компанія. Чом би нам не створити клуб? Який нині маємо день? Вівторок? Тож назвімо його Вівторковим вечірнім клубом. Ми збиратимемося щотижня, і по черзі кожен член клубу пропонуватиме свою проблему для спільного обговорення. Це буде таємнича історія, про яку йому відомо, і розгадку таємниці він, звичайно, теж повинен знати. Нумо, подивімо-

ся, скільки нас тут. Один, два, три, чотири, п'ять. Нам треба шість.

— Ви забули про мене, моя люба, — мовила міс Марпл, подарувавши Джойс осяяну усмішку.

Джойс була захоплена цією реплікою зненацька, але зуміла приховати свою розгубленість.

— Буде просто чудово, якщо їй ви візьмете участь у нашій грі, міс Марпл, — сказала вона. — Я лише думала, ви не захочете клопотати собі цим голову.

— Мені здається, така гра може бути вельми цікавою, — зауважила міс Марпл, — а надто за участі стількох розумних джентльменів. Я не вважаю себе такою розумною, як вони, але чимало років, прожитих у Сент-Мері-Мід, трохи навчили мене зазирати в таємниці людської природи.

— Я певен, ваша участь буде дуже вагомю, — люб'язно зауважив сер Генрі.

— Із кого почнемо? — запитала Джойс.

— Гадаю, жодних сумнівів бути тут не повинно, — сказав доктор Пендер, — адже нам випала щаслива нагода мати в нашому товаристві таку визначну людину, як сер Генрі...

І, не закінчивши своєї фрази, він чемно вклонився в тому напрямку, де сидів сер Генрі.

Останній помовчав хвилину чи дві. Нарешті зітхнув, закинув ногу на ногу й почав: